

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Quid sit viginti quatuor seniores habere singulos citharas, & cantare canticum nouum. Cum aperuisset librum, animalia & viginti quatuor seniores ceciderunt coram Agno habentes singuli citharas, & ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Psal. 74. *Omnia cornua peccatorum confringam, & exaltabuntur cornua iusti; & iterum, Dixerunt quibus nolite inique agere, & delinquentibus nolite exaltare cornu.* Et Psalm. 88. *In nomine tuo exaltabitur cornu nostrum.* Denique pro robore & fortitudine Psalm. 17. *Pro-*
rector meus, & cornu salutis meae. Et Psalm. 21. *Salua me ex ore leonis, & a cornibus uniuersorum*
humilitatem meam: id est a viribus, & potentia superborum, qui uniuersos appel-
lantur, quod confortium, & societatem in honore omnino respuant: sic enim in-
terpretatur D. August. in priorē expositione eius Psalmi. A sublimitatibus, inquit,
superborum se singulariter erigentium, confortesque non ferentium saluam fac humilitatem
meam. Quo etiam modo eundem locum intellexit Diuus Greg. lib. 31. Moralium,
c. 13. quamuis cum ad Christum referat, & Iudaeos, qui eum persequabantur. Tor-
inquit, in illa gente uniuersos extiterunt, quot quos de legis operibus singulari, & fatua elatione
conspiciunt. Itaque hoc loco cornua non solum pro eminentia potestatis & regno,
sed etiam pro fortitudine sumuntur: septem autem cornua pro summa fortitudi-
ne, eod quod numerus septenarius dicat uniuersitatem & perfectionem.

His igitur cornibus noster agnus armatus, dicitur gentes ventilasse Deutero-
 nomij 33. *Cornua Rhinocerotis cornua illum, in ipsis ventilabit gentes.* Quem locum ex-
 pendens Tertull. lib. aduersus Iudaeos, titul. Quod Patriarchae ostendunt figuram
 crucis. *Christus, inquit, significabatur, cuius cornua essent estimata, hac enim virtute crucis*
uniuersas gentes nunc ventiat per fidem, auferens a terra in caelum, & tunc ventilabit per in-
dicium.

Aduerte autem hoc loco, recte agnum septem cornua tunc ostentare, cum
 tanquam occisus apparet: quia nimirum vim suam, & fortitudinem praecipue in
 morte, & cruce exercuit: quemadmodum cecinit Abacuch. c. 3. ubi eum praemi-
 sisset, *cornua in manibus eius, qui locus ad crucis cornua pertinet, statim subiunxit,*
ibi abscondita est fortitudo eius. Non est tamen praeterendum, quod in eum locum
annotauit Hieronymus, iuxta translationem Septuaginta, quae sic habet. Cornua
in manibus eius, & posuit dilectionem robustam fortitudinis suae, nimirum, inquit Hierony-
mus, idcirco Deus Pater operuit caelos gloria, & terram repleuit laude, & cornua, id est, re-
gnum posuit in manu filij sui, ut faceret dilectum suum ab hominibus diligere, & diligere non leui-
ter, sed vehementer, & fortiter. Itaque iuxta Hieronymi sententiam omnia, quae
Deus fecit in caelo, & quae per Christum gessit in terris, ad unum amorem refe-
runtur, ut tam multis allecti beneficiis unigenitum Dei filium, ipsumque Deum,
non vulgari, sed vehemēti, & forti quodam amore diligeremus. Propterea
enim dictum est, Dilectionem robustam fortitudinis suae. Possumus etiam ita interpre-
tari Patrem in Christo posuisse dilectionem robustam fortitudinis suae: quia
dando filium suum, ostendit se mirum in modum in amorem mortaliū exar-
fisse, omnisque fortitudinis suae nervos contendisse: denique ad vltimum ut aiunt
potentiae quodammodo peruenisse ad homines sui amore inflammandos.

Quid sit viginti quatuor seniores habere singulos citharas,
 & cantare canticum nouum.

Cum aperuisset librum, animalia & viginti quatuor seniores ceciderunt coram
agno habentes singuli citharas, & phialas aureas plenas odoramentorum,
quae sunt orationes sanctorum, & cantabant canticum nouum.

SECTIO. VI.

Cum agnus librum aperuisset, quatuor animalia, & viginti quatuor senio-
 res ceciderunt coram Agno, habentes singuli citharas, & phialas aureas,

Rupertus. plenas odoramentorum, & cœperunt cantare canticum nouum dicentes: Dignus
Ante passio- es Domine accipere librum, &c. Obseruauit autem Rupertus nō vacare myste-
nem pauci, rio, quōd postquam Agnus librum aperuit, quatuor animalia, & viginti quatuor
post illam seniores eōsam illo ceciderunt: quia, ut ait, antequam Agnus librum aperuisset, id est an-
Christum in- tequā per passionē suam adimplet veritatem scripturarum, præter paucissimos, hoc est, præ-
num et ado- ter tres Magos ab Oriente uenientes, & præter illum illuminatum à natiuitate cæcum, fere nul-
rauerunt. lus inuenitur procidendo adorasse Agnum: sed postquam librum aperuit, id est per mortem, &
 passionem suam obedientiam consummauit, omne genu curuatur, calistium, terrestrium, & in-
Ad Phil. 2. fernarum, ad Philip. 2. Nec uero solum genu flectitur, sed plena adoratio procidendo perficitur,
 10. iuxta illud Psal. 71. Coram illo procident, *Antipopes,* & inimici eius terram lingent, id est, qui
 19. *Psal. 71. 29.* ante inimici eius erant, in signum perfectæ adorationis terram ipsam lambent. Quod
Primasius. ad contextum attinet, Primasius uerbum, ant. eas, quod post phialas additur, ad ci-
Ansbertus. tharas quoque referendum existimat, ut nimirum etiam citharæ aureæ fuerint, Ansbertus
 uero inuuit etiam quatuor animalia habuisse citharas, quōd si accidit, mirum certè fuit, leonem, vitulum, & aquilam citharam fūllasse, summāque
 Christi gratiam declarat, quæ ferocia ingenia, & sup̄ptē natura barbara, atque ad
 fidei disciplinam parum idonea ita condocescit, atque erudiuit, ut cum viginti
 quatuor senioribus possent ipsam quoque citharam in manu numerare, Deique lau-
 des decantare. Simile ferè prodigium commemoratur Esai. 11. cum puer parquus
 6. *Esai. 11. 6.* hoc est Messias, instar pastoris rectorus dicitur gregem quandam ex agnis, ha-
 dis, vitulis, ouibus, lupis, pardis, leonibusque constantem, tanta seruata inter tam
 dissimilia animalia concordia, ut lupus cum agno habitet, & cum hædo accubet
 pardus, vitulusque, leo, atque ouis simul commorentur: quia nimirum Messias
 homines natura esferatos, & potentia magnitudine superbiētes deberet redde-
 re mansuetos, atque ad humilem, & facilem cum abiectis hominibus consuetu-
 dinem traducere: denique per Euangelij prædicationem cicurare, & illos æquē,
 atque inopes, & infirmos eodem doctrinæ, fidei, Sacramentorumque passu in ea-
 dem Ecclesiæ caula inclusos alere, legibusque suis ad Euangelij humilitatem &
 mansuetudinem erudire.

II. Igitur Richardus de S. Victore, per citharas, quæ manibus pulsatæ suauiter so-
 nant, putat significari bona opera Sanctorum, quæ suis effectibus quasi quibusdā
 sonis proximos ad rerum diuinarum contemplationem, & amorem excitant, &
 inuitant. Pannonius spirituales quendam harmoniam ex puritate motū, & vir-
 tutū inter se concinentium coniunctione resultantem, quæ in sanctorum animis
 perpetuo sonant Dei laudem. Communis expositio, quam sequuntur Beda, Pri-
 1. *Rich. Vict.* masius, Rupertus, Ansbertus, Hugo Cardinalis, & Glossa ordinaria est, per eius-
 2. *Bona sanctorum opera* modi citharas mortificationem carnis intelligi, cuius sententiæ rationes paulō
 3. *nos excitant.* post afferemus. Nobis tamen uidetur probabilius per citharas in uniuersum diui-
 4. *Pannon.* narum laudū cōmemorationem intelligendā esse, quas viginti quatuor seniores
 5. *Beda.* duobus potissimū modis denūciant, mortificatione uidelicet passionū (iuxta cō-
 6. *Primasius.* muniore expositio) ex qua virtutū resultat cōcētus, & diuini uerbi prædicatione.
 7. *Rupertus.* Et quidē quod attinet ad mortificationē rectē ea citharæ cōparatur. Primū,
 8. *Ansbertus.* quia ut cithara chorda, ita mēbra per mortificationē tenduntur. Deinde quia, ut
 9. *Hugo Card.* annotauit Ansbertus, sicut in cithara aliæ chordæ fortius, aliæ lenius tēdūtur, sed
 10. *Gloss. ordin.* tamen dissimiliter tensæ non dissimilē concentum efficiunt. Ita diuersa in Christi
 corpore mēbra passiones eius alia plenius, alia minus imitantur: sed tamē dissimiliter
 patientes vnā concordem Dei laudem resonant. Tertio, quoniam, ut
 expendit D. Gregorius libro tertio Moralium, capite tertio, chorda in cithara,
 si minus

si minus tenditur, non sonat: si amplius, raucum sonat. Vnde Paulus, fidelium animas velut in cithara chordas tensas, alias amplius tendendo extenuat, alias a tensione sua laxando, conseruat: alijs enim dicit ad Romanos 13. *Non in comessationibus & ebrietatibus, non in cubilibus, & impudicijs.* Et ad Colossenses 3. *Mortificate membra vestra, quae sunt super terram.* Et tamen Timotheo dicit: *Noli adhuc aquam bibere, sed modico vino utere propter stomachum tuum, & frequentes tuas infirmitates.* ad Timotheum 5. Itaque iuxta D. Gregorium, mortificatio cithara dicitur, quia debet esse per prudentiam temperata. Quarta, ex D. Augustino, super illa verba Psal. 42. *Confitebor tibi in cithara Deus Deus meus.* Quia sicut cithara ex inferiori parte sonat, ita mortificatio ad inferiores animae vires carnisque rebellionem comprimendam praecipue pertinet. Huius citharae chordae sunt omnia membra, quae omnia per mortificationem extendi debent, iuxta illud Pauli ad Romanos 6. *Sicut exhibuistis membra vestra seruire immunditiae, & iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete membra vestra seruire iustitiae in sanctificationem.* Quod autem huius citharae sonus Deo sit gratissimus, ostendit D. Greg. lib. 10. Moral. cap. 21. ex illis verbis Psal. 117. *Constituete diem solennem in confrequentationibus (vulgatus transtulit, in condensis,) usque ad cornu altaris. Solennem, inquit, Domino diem in confrequentationibus constituit, quisquis se assidue in eius desiderio affligit, qui nimirum solennitatis dies usque ad altaris cornu tendi praecipitur, quia tamdiu necesse est, ut quisque se affligat, quousque ad superni sacrificij altitudinem, id ad aeterna gaudia pertingat.*

Quod ad praedicationem attinet diuini Verbi, quam etiam nomine citharae intelligendam diximus, luculenter testatur Esaias, cum dese, tanquam de concionatore loquens, ait capite 16. *Venter meus ad Moab quasi cithara sonabit.* In quem locum D. Hieronymus elegantex adnotauit, concionatorem debere omni virtutum genere praestare. *Quomodo, inquit, cithara non emittit sonum compositum, si vel una chorda rupta fuerit, sic spiritalis venter propheta, si una in eo virtutum chorda defuerit, non poterit melos dulces resonare.* Eandem etiam ob causam praedicatorum instrumenta musica appellantur Esaias 22. quemadmodum interpretatur Diuus Hieronymus, cum dicitur, *figam illum (id est Christum) paxillum in loco fidei, & erit in solium gloriae domus patris sui, & suspendent super eum omnem gloriam domus patris eius, vasorum diuersa genera, omne vas paruum a vasis craterarum, usque ad omne vas musicorum.* Qui locus de Christo intelligitur, is enim tanquam paxillus in Ecclesia fixus est, ex quo omnis gloria Patris eius pendet, Dei-que sapientia, & iustitia, vt idem Hieronymus exponit, ex eo-que pendent omnia vasa musicorum, id est, praedicatorum, qui Dei laudes vbique resonant, atque hi praecipue dicuntur cantare canticum nouum, id est redemptionis beneficium, quod Agnus per sui immolationem in omnes contulit, indentidem commemorare, ipsique Agno de hominum salute parta, ac Dei honore per suam mortem restituto gratulari, quod canticum nouum dicitur, quia licet tanti beneficij promissio fuerit antiquissima, collatio ipsa, & exhibitio ad legem gratiae peruenit, quare nouum beneficium nouo cantico celebrari oportuit: quanquam & canticum nouum per extraordinarium sumi potest; vt quemadmodum redemptio- nis beneficium extraordinarium fuit, ita extraordinario quodam cantico, & laude, a viginti quatuor senioribus, & quatuor animalibus, id est, praestantissimis quibusque sanctis, & egregijs concionatoribus, atque adeo ab Ecclesia vniuersa praedicandum, & extollendum denunciatur, de quo cantico loquutus est Esaias cum dixit capite 45. *Cantate Domino canticum nouum.* Quem locum ad redemptionem per Christum, atque ad noui testamenti gratiam

III.

Praedictio verbi Dei cithara.

Esai. 16. 17.

D Hieron. Concionator virtutibus praestare debet.

Esai. 22. 23.

D Hieron.

Esai. 42. 10

Clem. Alex. refert præter alios Clemens Alexandrinus in exhortatoria ad Gentes, quo loco multis ostendit Christum fuisse novum quendam citharadum, qui tum per se, tum per suos concionatores, omnia ad se concentus suavitæ traxit, commemoransque illam Græcorum fabulam, qua Orpheus, & alij solo cantu dicuntur feras redidisse mansuetas, sylvasque, & rupes attraxisse, docet id per solum Christum verè fuisse perfectum his verbis. *Solus ipse feras mansuefecit, volucres quidem, id est eos qui ex se ipsis sunt leues: serpentes, id est, deceptores: leones, eos qui ad iram sunt concitati: fures, eos qui sunt voluptati dediti: lupos, eos qui sunt rapaces: lapides etiam, & ligna ad se traxit, id est, eos qui lapides, & ligna adorabunt, & qui instar lapidum insipientes erant, iuxta illud Matthæi 3. Potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ, id est ex Gentibus, qui lapidibus crediderunt. Has ergo omnes immansuetas feras, & tales lapides ipse celesti cantu in mansuetos homines transformavit, unde quantum poterit novum canticum homines ex lapidibus, & homines fecit ex feris, Hactenus Clemens.*

Quid significant phialæ aureæ plenæ odoramentorum.

SECTIO VII.

I. Duo sunt in hac sententia, quæ expositionem desiderant. Vnum est, quid per duas phialas aureas intelligendum sit. Alterum, quænam sint ea odoramenta quorum plenæ esse memorantur. Sed quoniam Ioannes hæc posteriorem partem explicavit, cum subiunxit, *Plenæ odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum*, illud nobis explicandum superest, cur orationes Sanctorum odoramenta appellentur.

Beda.
Rupert.
Ecl. 17.
Hu. 9. Card.
Diony. Carp.
Glos. inter.
Anibertus.
Orationes
Sanctorum
cur odora-
me. ta di-
cantur.
Pannon.
Psal. 118. 32.
ad Tim. 2.

II. Quod igitur ad primum attinet, Beda, Rupertus, Richardus de sancto Victore, Hugo Cardinalis, Dionysius Carthusianus, & Glossa interlinealis, phialas aureas corda sanctorum latitudine charitatis potentia interpretantur. Alij vt Anbertus, ipsam charitatem phialarum nomine accipiunt, quæ plena est odoramentorum, id est orationum, quia non solum pro amicis, sed etiam pro inimicis orat, hoc enim est esse plenam. Denique Pannonius sanctos pios in Phialis designari existimat. *Sicut enim, inquit, phiala in parte infima angustiores sunt, in suprema verò latiores: ita sancti in parte inferiori, id est in carne, sese contrahunt, & comprimunt, ne terrena concupiscant: In superiori autem, id est, secundum spiritum, se pro viribus dilatant, appetendo cælestia, iuxta illud Psal. 118. Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cornuum. Aureæ autem sunt huiusmodi phialæ, quia sancti sunt charitate pretiosi, qui nimirum sunt illa vasa aurea in domo Dei, de quibus loquitur Apostolus 2. ad Timotheum 2. Denique plenæ sunt odoramentorum, id est orationum, quia Sanctorum est, gratias Deo agere pro collatis in omnes mortales beneficijs, & pro eorundem salute continuè preces ad Deum fundere. Ex his omnibus expositionibus illa est germanior, quæ phialas corda Sanctorum interpretatur, non solum quia communior, sed quia textui congruentior, cum enim viginti quatuor seniores Sancti ipsi sint, phialasque manibus teneant, alioquin planè est rursus phialas Sanctos interpretari, vt sancti se ipsos tenere manibus dicantur: & quanquam ad charitatem possemus accommodare phialam, quia tamen rectius charitas per aurum phialæ intelligitur, multò videtur conuenientius vt phialas aureas corda sanctorum charitate fulgentia, & pretiosa interpretemur.*

III.
Oratio nisi
instar odoris
ascendit.
Eccles. 35. 21.

III. Quod verò ad secundam attinet, non vacat latèndi mysterio, quodd orationes sanctorum odoramenta appellentur; cuius appellationis ratio multiplex afferri potest. Prima, quia oratio instar odoris sursum ascendit: iuxta illud Ecclesiastici 35. 21.